

לאחת הבחורות היה סל חפצים גדול, מרובע. כאן ראובן נשבר ולא רצה להמשיך בהעברות.

המשכתי בעצמי. שמתי קרשים מתחת לגלגלים והעגלה יצאה. המשכנו בדרך, העמסתי על הנג את סל החפצים והלכנו כולנו לצד העגלה.

ואז נכנסנו לביר... כאן גם אני נשברתי ונשארנו ללון על העגלה כל אותו לילה. פעם בנסיעה מיטבריה למטולה ביקש פרידמן מהנוסעים לרדת מהרכב בעליה בהר. צבי יהודה²⁸ שהיה בין הנוסעים אמר שאינו יכול לרדת כי כואבת לו הרגל. יתכן שרצה להתלוצץ, אולם מאז היה פרידמן מכנה אותו "זה עם הרגל" "דער מיט דעם רגל".

נחזור לרגע לביירות. ביירות היתה העיר האירופאית היחידה בכל חבל ארץ זה. היו בה שתי אוניברסיטאות, צרפתית ואמריקאית (האמריקאית נחשבה יוקרתית), ונמל גדול.

ה"וולאיה", מוכז השלטון העות'מני של כל א"י המערבית²⁹ היה בביירות. ה"וואלי" היה תורכי ואילו הפקידות היתה מקומית.

ה"וואלי" היה קשור ישירות לאיסטנבול.

ביירות היתה עיר גדולה, היה בה חשמל, אמנם לא בבתי המגורים, אך ה"טראם" הלך וזה בכוח חשמל.

כאשר התארחנו ב-1912 בבית יהודה גור-גרובסקי בביירות ואני התעניינתי בעמוד שהיה שנו, הוזהרתי: "זה חשמל! אל תיגע בזה!" עד אז לא ראיתי ולא ידעתי מה זה חשמל.

ביירות היתה גם מרכז רפואי. כאשר חלתה אחותי תמר במטולה ולא נמצאה תרופה למחלונה, יעץ לנו ד"ר מלכין להעבירה לביירות, המקום היחיד שבו היתה אפשרות 'אבחן את מחלתה. וכאשר אבא חלה במחלת הסרטן, היה זה כעבור שנים רבות בנהלל, הורה הרופא לתת תרופה מסויימת שלא היתה בנמצא בארץ, ונתן היה להשיג אותה רק בביירות.³⁰

הכניסה לארץ ישראל דרך ביירות היתה קלה יותר מאשר הכניסה דרך נמל יפו. לא ברור לי עתה, במבט לאחור, מדוע לא השתמשו רבים יותר מאנשי העליה השנייה בנוסלול זה. דרך נמל ביירות היו מגיעים עולים בודדים, שניים-שלושה בכל פעם. דרכם היתה עוברת במטולה. רבים מהם היו שוהים בביתנו זמן קצר וממשיים בדרכם. אחרים, בעיקר בזמן המלחמה ולאחריה, הגיעו ונשארו במטולה.